

admirationem ipsam effulserint? Quid Irenæum cōmmemorem Eccle-  
 siarum per Gallias, vt ait Eusebius<sup>a</sup>, Rectorem? Quid Hilariū Pictauesem  
 eximium fidei doctorem, Arianorum potentissimum atque acerrimum ex-  
 pugnatorem, & constantissimum fidei Christianæ confessorem? Quid Gun-  
 debaldum? quem Theodoricus laudans apud Cassiodorū, Burgundionum  
 Apostolum vocat, dum ait per eum Burgundiam gentile propositū depo-  
 fuisse. Quid Martinum? de quo Seuerus Sulpitius<sup>b</sup> scribit ante eum tã paucos  
 in agris vicisque Gallia fuisse Christianos, vt non abs re antiquitas nostra  
 paganorum nomen de ijs vsurpasse videatur. Vnde tanto in honore poste-  
 rioribus sæculis habitus est, vt ab eius transitu diu anni numerati sint. Quid  
 denique Saturninum Tolosanum, Trophymum Arelatensem, Martialem  
 Lemouicensē, Eucherium Lugdunensem, Cæsarium Arelatensem, Apol-  
 linarem Aruernensem, Lupum Tricassinum, Germanum Antissiodoren-  
 sem, & Remigium Remensem, quorum adhuc memoria apud nos in be-  
 nedictione est, qui Galliam vicinasque regiones Euangelij luce illustra-  
 runt, quorum vita virtutum omnium exemplar fuit, qui quasi magistri  
 ducesque militiæ Christi, clarissima Ecclesiarum lumina; viri magni no-  
 minis & spectatæ authoritatis non tantum in Gallijs, sed etiam apud exte-  
 ros summo in honore habiti sunt.

Sed exposita horum illustri dignitate, iam quot primis sæculis Metro-  
 poles prouinciæque Ecclesiasticæ in Gallijs fuerint, inquirendum est. Vt  
 autem in earum notitiam via tuta veniamus, tempora necessariò distin-  
 guenda sunt, cum non semper Metropoleon, sicut nec prouinciarum, idem  
 numerus fuerit, earumque longè certiora habeamus argumenta post Con-  
 stantinum, quam antea. Augusti temporibus quatuor in eis tantum prouin-  
 cias fuisse diximus, totidemque Ecclesiasticas Patres instituisse ab initio,  
 scilicet Narbonensem, Belgicam, Lugdunensem, & Aquitanicam, qua-  
 rum Arelatum, Augusta Treuironum, Lugdunum, & Bituricæ Metro-  
 poles essent, non leuibus ductus argumentis arbitror, sicque ab inductio-  
 ne probabo.

Ab Arelato initium dicendi faciam, vt ab antiquiori Metropoli to-  
 tius Narbonensis, quæ tunc vtramque nouam Narbonensem, vtramque  
 Viennensem, Alpesque Graias & Maritimas ab hac postea diuisas comple-  
 tebatur. Ciuitatem hanc inter cæteras Galliarum celeberrimam fuisse cer-  
 tò colligitur ex descriptione Gallia apud Notitiam Græcam<sup>c</sup> temporibus  
 Constantij Imperatoris editam, qua hæc leguntur. [Pariter & aliam à Tre-  
 ueri ciuitatem habet Gallia in omnibus ei adminiculantem, quæ ad mare  
 fita est (*seu non longè à mari*) quam vocant Arelatum, quæ cum ab omni  
 orbe commercia suscipiat, & prædictæ maximæ ciuitati Treueri ea submit-  
 tit. Sed longè fusiùs perfectiusque dignoscitur in Nouella Imperatorum  
 Honorij & Theodosij<sup>d</sup> ad Agricola Præfectum Prætorio Galliarū, quam  
 integram referemus, ne mirum sit, quod primis sæculis eam Metropolim  
 Ecclesiasticam vniuersæ Gallia constituamus, & quæ sic habet. [Salu-  
 berrima Magnificentia tuæ suggestione, inter aliquas Reipub. vtilitates  
 euidenter instructi, obseruanda prouincialibus nostris, id est per septem  
 Prouincias, mansura in æuum auctoritate decernimus, quod sperari planè  
 ab ipsis prouincialibus debuisset. Nam cum propter priuatas & publicas

<sup>a</sup> Euseb. hist. Eccl.  
 lib. 5. cap. 22.  
 καὶ τῆς γαλλίας  
 ὁ μαγιστὸν, αὐτὸς  
 πλουσιὸς ἐμαρτύρηται.

<sup>b</sup> Seuer. Sulp. l. 1, 2.

VII.  
 QUATVOR IN  
 GALLIIS METRO-  
 POLES ECCLESIA-  
 STICAS FVISSE  
 ANTE CONSTAN-  
 TINVM.

VIII  
 ARELATVM ME-  
 TROPOLIS, ET SE-  
 DES PRIMATIS  
 GALLIARVM.

<sup>c</sup> Notitia Græca  
 Imperij.

<sup>d</sup> Nouell. Honor.  
 & Theod. ad Agri-  
 colam.